

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 420/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Marianom Dzuroškom, Hviezdoslavova 468/31, Rimavská Sobota, proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Lučenec č. k. 6C/3/2021 z 8. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Sťažovateľka tiež navrhuje zrušiť namietané uznesenie, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 6C/3/2021 z 25. februára 2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13Co/21/2021 z 30. júna 2021 zamietol návrh Urbárskeho spolku Šurice p. s. (ďalej len „žalobca“) na vydanie zabezpečovacieho opatrenia na majetok (nehnutelnosti) sťažovateľky z titulu mu vzniknutej škody spôsobenej ťažbou dreva v žalobcom deklarovanej hodnote 201 320,30 eur vrátane zaplatenej pokuty okresnému úradu. Sťažovateľka mala v postavení štatutárneho orgánu žalobcu udeliť súhlas

na ťažbu dreva. Úspešnej sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

3. Uznesením vyššej súdnej úradníčky (ďalej len „VSÚ“) okresného súdu č. k. 6C/3/2021 z 12. augusta 2021 bola sťažovateľke určená výška trov odvolacieho konania 2 000,33 eur. Na sťažnosť žalobcu uznesením okresného súdu č. k. 6C/3/2021 z 25. novembra 2021 sudkyňa zrušila uznesenie VSÚ s odôvodnením, že VSÚ pri vyčísl'ovaní trov konania vychádzala z hodnoty veci vo výške 201 320,30 eur, pričom predmetom sporu nebolo zaplatenie uvedenej sumy, ale vydanie zabezpečovacieho opatrenia, teda v danom prípade išlo o vec, ktorá nebola vyjadrená v peniazoch. Okresný súd (VSÚ) v poradí druhým uznesením č. k. 6C/3/2021 z 11. februára 2022 určil sťažovateľke výšku trov odvolacieho konania v sume 176,60 eur. Sudkyňa okresného súdu na sťažnosť sťažovateľky namietaným uznesením zmenila uznesenie VSÚ a sťažovateľke určila výšku trov odvolacieho konania v sume 226,78 eur s odôvodnením, že hodnotu veci nie je možné oceniť v peniazoch, pričom v danom prípade išlo o vydanie zabezpečovacieho opatrenia pred začatím konania vo veci samej, a tak nemožno jednoznačne vychádzať z deklarovanej sumy žalobcom. Zabezpečovacie opatrenie má iba preventívny charakter. Vyššia náhrada oproti VSÚ súvisela len s priznaním náhrady aj za vyjadrenie k odvolaniu v rámci rozhodovania o dôvodnosti zabezpečovacieho opatrenia.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka v prvom rade namieta nesprávne, ale aj nedostatočné odôvodnenie namietaného uznesenia. Podľa sťažovateľky mal súd vychádzať z hodnoty veci, za ktorú označila zabezpečiť sa majúcu pohľadávku na náhradu škody 201 320,30 eur. V druhom rade namieta, že jej v rámci prvotného sťažnostného konania (po ktorom nasledovalo zrušenie uznesenia VSÚ, pozn.) nebola doručená sťažnosť žalobcu proti uzneseniu VSÚ z 12. augusta 2021, a tak sa nemohla vyjadriť k sťažnosti žalobcu, čím malo dôjsť k porušeniu princípu kontradiktórnosti ako súčasť práva na spravodlivý proces.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľky, že sudkyňa okresného súdu v namietanom uznesení nesprávne určila výšku trov odvolacieho konania. Ústavný súd už mnohokrát konštatoval, že v prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zdržanlivý, keďže problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto sa k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011). Ústavný súd môže zasahovať do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov týkajúcej sa trov konania len vtedy, ak by závery

všeobecných súdov zahŕňali črty svojvôle a interpretácia a aplikácia príslušných právnych noriem by predstavovala extrémne vybočenie z pravidiel (IV. ÚS 248/08).

6. Okresný súd koncentroval argumentáciu k povahe posudzovaného procesného zabezpečovacieho inštitútu, jeho preventívnej funkcii a procesnej dostatočnosti vybaviť takýto inštitút mimo sporu vo veci samej. Sudkyňa okresného súdu v namietanom uznesení uviedla, že v danom prípade išlo o vydanie zabezpečovacieho opatrenia pred začatím konania vo veci samej, o opatrenie zabraňujúce účastníkovi v zbavovaní majetku, čo podľa okresného súdu opodstatňuje záver, že v takomto konaní nie je možné určiť hodnotu veci alebo práva.

7. Ústavný súd takéto odôvodnenie síce vníma ako strohé, no rozhodne nie arbitrárne. Okresný súd jasne vymedzil limity priznávania náhrady trov právneho zastúpenia v konaní o zabezpečovacie opatrenie, keď výške zabezpečovanej pohľadávky, ktorá nebola vôbec nízka, nepriznal rozhodujúci význam. Namietané uznesenie obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd konštatuje, že závery, ku ktorým okresný súd v podstatnom dospel, nemožno označiť za zjavne svojvoľné, nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

8. Ústavný súd pri inom zabezpečovacom inštitúte (ručenie) aproboval obdobný výsledok rozhodovania všeobecného súdu, keď konštatoval, že *«Pri rozhodovaní o trovách konania v prípade žaloby o určenie prechodu ručiteľského záväzku je namieste určenie základnej sadzby tarifnej odmeny advokáta podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, pretože hodnotu určovaného práva objektívne nie je možné stanoviť. Predmetom sporu nebolo zaplatenie pohľadávky v sume ručiteľského záväzku, ale (iba) určenie, kto je dlžníkom tejto pohľadávky, a teda, kto je z nej pasívne legitimovaný. Podanou žalobou sa teda nemalo (a ani nemohlo) priamo priznať právo, hodnota ktorého je vyjadriteľná v peniazoch, rovnako ako účelom (podstatou a zmyslom) právnej služby nebolo dosiahnutie plnenia zo strany žalovaného, ale len určenie, že (či) je dlžníkom sťažovateľky. Paušálna aplikácia § 10 ods. 2 vyhlášky s poukazom na sumu uvedenú v petite žaloby (v danom prípade na hodnotu ručiteľského záväzku) bez toho, aby sa rozlíšilo, čo reálne tvorí predmet sporu, neobstojí. Pri vyčíslení trov konania pri určovacích sporoch potrebné rozlišovať dve kategórie. Do prvej kategórie patria spory, ktorých predmetom je definitívne určenie práva a výsledkom je rozsudok, ktorého účinkom je nadobudnutie konkrétnej majetkovej (peniazmi oceniteľnej) hodnoty. Ak napríklad žalobca uspeje v spore o určenie vlastníckeho práva, nehnuteľnosť je definitívne katastrálne zaevidovaná ako jeho majetok, a preto je úplne opodstatnené, aby sa za tarifnú hodnotu veci považovala cena, resp. hodnota nehnuteľnosti. Druhú kategóriu tvoria spory, ktorých predmetom nie je definitívne určenie, ale určenie „kvázi prejudiciálne“ – na účely vysporiadania iného právneho vzťahu. Pôjde o určovacie spory, ktorých výsledkom nebude konečná súdna ochrana, ale na účel dosiahnutia jej definitívneho hmatateľného účinku sa nárok musí žalovať samostatne zo zákonných dôvodov. V týchto prípadoch nie je možné hodnotu predmetu sporu vyjadriť v peniazoch, čo opodstatňuje aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky»*. (nálezný ústavného súdu č. k. I. ÚS 58/2021 z 5. mája 2021).

9. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ,

a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 348/2019). Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi namietaným uznesením okresného súdu a obsahom uvedených práv sťažovateľky neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júla 2022

Peter Straka
predseda senátu